

ANDØY KOMMUNE

Økt ramme for kortsiktig likviditetsfinansiering

Saksbehandler	Arkivsaksnummer
Johannes Aanderaa	26/6343

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
089/2026	Formannskapet	07.09.2026
	Kommunestyret	

Sakssammendrag

KOMMUNEDIREKTØRENS INNSTILLING

1. Andøy kommunestyre vedtar å øke kommunens samlede ramme for kortsiktig likviditetsfinansiering fra 20 mill. kroner til inntil 50 mill. kroner. Den utvidede rammen gjelder til og med 31. desember 2027.
2. Kommunedirektøren gis fullmakt til å etablere tilleggsrammen gjennom utvidet trekkfasilitet i bank, kortsiktig likviditetslån fra Andøy Energi Holding AS eller en kombinasjon av disse. Samlet ramme skal ikke overstige 50 mill. kroner. Kommunedirektøren skal søke å oppnå de samlet sett beste betingelsene for kommunen, vurdert ut fra rente, øvrige kostnader, fleksibilitet og risiko.
3. Vedtaket kan ikke iverksettes før det er godkjent av Statsforvalteren i Nordland etter kommuneloven § 28-3.

BAKGRUNN

Andøy kommune har i dag en trekkfasilitet i bank på 20 mill. kroner. Kommunen står i en overgangsperiode med store prosjektutbetalinger og tidsforskyvninger mellom utbetalinger og forventede innbetalinger. Det foreslås derfor å øke den samlede rammen for kortsiktig likviditetsfinansiering til inntil 50 mill. kroner, tilsvarende en tilleggsramme på inntil 30 mill. kroner.

Den viktigste enkeltfaktoren er ferdigstillelsen av ombygging av rådhuset og omsorgsboligene. Kommunen må dekke entreprenørfakturaer, sluttoppgjør og øvrige prosjektutbetalinger før investeringstilskuddet fra Husbanken på i rundt 50 mill. kroner kan utbetales. Utbetalingen er avhengig av at prosjektet er ferdigstilt og at nødvendig dokumentasjon, herunder ferdigattest, foreligger.

Likviditeten har i tillegg vært belastet av høye utbetalinger gjennom sommeren som følge av økt bruk av overtid, vikarer og kjøp av tjenester, særlig innen helse- og omsorgstjenestene.

Kommunen har også mindre tilgang til pensjonspremiefond enn tidligere. Refusjonsoppgjør knyttet til ressurskrevende tjenester vil først bli mottatt etter årsskiftet.

Det er tidligere lagt til grunn at kommunen skal ha tilstrekkelig likviditet ved årets utgang. Denne målsettingen ligger fast. Sommerens ekstraordinære belastning har imidlertid redusert kommunens likviditetsreserve og gjort kommunen mer sårbar for forskyvninger i tidspunktet for større inn- og utbetalinger.

Likviditetssituasjonen forventes gradvis å bli bedre etter nyttår, etter hvert som refusjoner og tilskudd mottas og den prosjektbaserte likviditetsbelastningen reduseres. Det er likevel behov for tilstrekkelig fleksibilitet fram til likviditeten er varig stabilisert. Det foreslås derfor at den utvidede rammen gjøres tilgjengelig til og med 31. desember 2027.

Likviditetsprognosen vil bli oppdatert fortløpende helt fram til møtet, slik at beslutningsgrunnlaget bygger på de senest tilgjengelige opplysningene om faktiske inn- og utbetalinger, prosjektframdrift og forventede betalingstidspunkter. Den oppdaterte prognosen vil bli presentert i møtet og inngå som en del av beslutningsgrunnlaget.

FAKTA I SAKEN

Kommunens likviditet påvirkes av tidspunktet for inn- og utbetalinger. Selv om en utgift eller inntekt er forutsatt i kommunens budsjett, kan det oppstå perioder hvor utbetalingene kommer før de tilhørende innbetalinger.

Kommunen står nå i en periode med flere samtidige likviditetsbelastninger. Disse er særlig knyttet til store utbetalinger ved ferdigstillingen av pågående byggeprosjekter, tidsforskyvningen fram til utbetaling av investeringstilskudd fra Husbanken, redusert tilgang til pensjonspremiefond, høye lønnsutbetalinger og tjenestekjøp gjennom sommeren samt etterskuddsvis utbetaling av statlige refusjoner for ressurskrevende tjenester.

Forventet investeringstilskudd fra Husbanken utgjør om lag 50 mill. kroner. Tilskuddet innebærer at en vesentlig del av likviditetsbelastningen er tidsavgrenset. Tidspunktet for utbetalingen er likevel avhengig av ferdigstilling, ferdigattest og oppfyllelse av Husbankens øvrige dokumentasjonskrav.

Gjennom sommeren har det samtidig vært et betydelig press i helse- og omsorgstjenestene. Bruk av overtid, vikarer og kjøp av tjenester har vært nødvendig for å opprettholde forsvarlig drift, men har gitt høyere utbetalinger enn forutsatt. Belastningen er allerede påløpt og har redusert kommunens tilgjengelige likviditetsreserve.

Redusert tilgang til pensjonspremiefond innebærer at en større andel av pensjonspremiene må dekkes gjennom kommunens løpende likviditet. I tillegg vil refusjoner knyttet til ressurskrevende tjenester først bli utbetalt etter årsskiftet.

Likviditetsprognosen utarbeides med utgangspunkt i T2-rapporteringen og oppdateres deretter fortløpende fram til møtet. Prognosen skal vise forventet utvikling på uke- og månedsnivå, forventet laveste likviditetsnivå, tidspunkt og størrelse på større prosjektutbetalinger, forventet utbetaling fra Husbanken, refusjoner for ressurskrevende tjenester og øvrige vesentlige betalingsforpliktelser. Prognosen skal også vise forventet behov for trekk, nødvendig sikkerhetsmargin og utviklingen gjennom 2027.

Ettersom enkelte av forutsetningene kan endres i perioden fram mot møtet, er prognosen ikke vedlagt saken ved publisering. Den oppdaterte prognosen vil bli presentert i møtet, slik at behandlingen kan bygge på et mest mulig oppdatert bilde av kommunens likviditet og forventede finansieringsbehov.

Tilleggsrammen på inntil 30 mill. kroner kan etableres gjennom en utvidet trekkfasilitet i bank, et kortsiktig likviditetslån fra Andøy Energi Holding AS eller en kombinasjon av disse finansieringsformene.

En trekkfasilitet i bank gir kommunen fleksibilitet til bare å trekke det beløpet som til enhver tid er nødvendig. Renter beregnes normalt av benyttet trekk, mens det kan påløpe provisjon på hele eller deler av den tilgjengelige rammen.

Andøy Energi Holding AS er heleid av Andøy kommune. Et kortsiktig lån fra selskapet vil innebære at kommunens renteutgift motsvares av en renteinntekt i et heleid selskap. Finansieringskostnaden vil dermed i større grad forbli innenfor den kommunale eierstrukturen.

Et lån fra AEH er likevel ikke kostnadsfritt. For kommunen vil renten være en løpende utgift. For AEH vil lånet binde likviditet som alternativt kunne vært plassert eller benyttet til andre formål. Dersom lånet utbetales i sin helhet, vil kommunen ha en kontinuerlig rentebelastning fram til lånet er tilbakebetalt, også dersom kommunen i deler av perioden ikke har behov for hele beløpet.

Det er vurdert at et kortsiktig likviditetslån kan gis innenfor AEHs mandat. Et eventuelt lån må likevel inngås på forretningsmessige vilkår og behandles av selskapets kompetente organer. Det må dokumenteres at AEH har tilstrekkelig likviditet og forsvarlig egenkapital, og at kravene etter aksjeloven er oppfylt.

Kommuneloven § 14-14 fastsetter at kommunestyret selv skal vedta låneopptak. Etter kommuneloven § 14-15 tredje ledd kan kommunen inngå avtale om driftskreditt eller ta opp likviditetslån.

Kommunestyrets vedtak om økt driftskreditt eller opptak av likviditetslån må godkjennes av Statsforvalteren etter kommuneloven § 28-3. Godkjenningskravet gjelder uavhengig av om finansieringen ytes av en bank eller av Andøy Energi Holding AS.

Det har vært løpende dialog med Statsforvalteren om kommunens økonomiske situasjon og likviditetsutvikling. Dialogen er en del av kommunens ordinære oppfølging som ROBEK-kommune og innebærer ikke at utfallet av den formelle godkjenningen er forhåndsavklart.

VURDERING

Kommunen skal til enhver tid kunne betale lønn, skatt, pensjon, renter, avdrag og øvrige forpliktelser ved forfall. Den eksisterende trekkfasiliteten på 20 mill. kroner gir en begrenset sikkerhetsmargin i en periode med store prosjektutbetalinger og usikkerhet om tidspunktet for flere vesentlige innbetalinger.

En vurdering av kommunens betalingsevne kan ikke bare baseres på forventet bankbeholdning på én bestemt dato, eksempelvis 31. desember. Kommunen må også ha tilstrekkelig likviditet på de tidspunktene gjennom året hvor belastningen er størst. Sommerens ekstraordinære utbetalinger har redusert reserven og økt sårbarheten for tidsforskyvninger.

Den foreslåtte rammen på 50 mill. kroner er en øvre beredskapsramme og ikke en prognose for faktisk låneopptak. En økning av rammen innebærer heller ikke at kommunen forventer å benytte hele beløpet.

Den oppdaterte likviditetsprognosen som presenteres i møtet, vil være sentral for vurderingen av det faktiske finansieringsbehovet. Prognosen skal gi grunnlag for å vurdere

hvor stor del av tilleggsrammen som bør etableres og benyttes, og på hvilket tidspunkt behovet forventes å oppstå.

Det vurderes ikke som hensiktsmessig å binde kommunestyrets vedtak til én bestemt finansieringskilde før den oppdaterte likvidetsprognosen og konkrete finansieringsvilkår foreligger.

Når behovets størrelse og varighet er usikkert, har fleksibiliteten i en bankbasert trekkfasilitet en betydelig økonomisk verdi. Finansiering fra AEH kan likevel være fordelaktig dersom rentebetingelsene er konkurransedyktige, forventet utnyttelse er høy og selskapets egen likviditet ikke svekkes på en uheldig måte.

At renteinntekten ved et AEH-lån forblir innenfor den kommunale eierstrukturen, er et relevant moment, men kan ikke alene være avgjørende. AEHs alternative avkastning og likvidetsrisiko må inngå i den samlede vurderingen.

Kommunedirektøren bør derfor gis fullmakt til å velge bankfinansiering, lån fra AEH eller en kombinasjon. Kommunedirektøren skal søke å oppnå de samlet sett beste betingelsene for kommunen. Vurderingen må omfatte rente, provisjoner og etableringskostnader, forventet trekk og låneperiode, mulighet for førtidig tilbakebetaling, fleksibilitet og finansiell risiko.

Faktiske finansieringskostnader vil avhenge av hvor stor del av rammen som benyttes, hvor lenge finansieringen er utestående, avtalt rente, eventuelle provisjoner og valgt finansieringsform. Før avtale inngås bør det utarbeides en dokumentert kostnadssammenligning basert på den oppdaterte likvidetsprognosen og konkrete avtalevilkår.

Kortsiktig likviditetsfinansiering kan bare benyttes til å utjevne tidsforskjeller mellom inn- og utbetalinger. Rammen kan ikke finansiere et varig merforbruk. Arbeidet med kostnadskontroll, budsjettbalanse og inndekning av tidligere merforbruk må derfor fortsette uavhengig av likviditetsrammen.

En varighet til og med 31. desember 2027 gir kommunen nødvendig fleksibilitet gjennom overgangsperioden. Behovet må vurderes løpende, og rammen bør reduseres eller avvikles tidligere dersom Husbankens tilskudd, statlige refusjoner og den øvrige likviditetsutviklingen gir grunnlag for det.

KONKLUSJON

Kommunedirektøren anbefaler at Andøy kommunes samlede ramme for kortsiktig likviditetsfinansiering økes fra 20 mill. kroner til inntil 50 mill. kroner, og at den utvidede rammen gjelder til og med 31. desember 2027.

Tilleggsrammen på inntil 30 mill. kroner kan etableres gjennom utvidet trekkfasilitet i bank, kortsiktig likviditetslån fra Andøy Energi Holding AS eller en kombinasjon. Kommunedirektøren bør gis fullmakt til å velge den løsningen som gir kommunen de samlet sett beste betingelsene vurdert ut fra kostnad, fleksibilitet og risiko.

Rammen er et tidsavgrenset beredskapstiltak og skal bare benyttes i den utstrekning likviditetsutviklingen dokumenterer behov. Den oppdaterte likvidetsprognosen som presenteres i møtet, skal inngå i grunnlaget for vurderingen av hvor stor del av rammen som eventuelt etableres og benyttes.

Vedtaket kan ikke iverksettes før det er godkjent av Statsforvalteren i Nordland.